

Svensk Jakt 7 2005

Nu kan vildsvinens rörelser studeras i detalj

Med hjälp av ny forskning med GPS-märkta vildsvin kan man nu testa olika metoder för att minska skador på jordbruksmark. Eftersom de märkta vildsvinsflockarna kan följas under dygnets alla timmar kan man också se hur de betar sig till exempel efter olika störningar.

Av Kjell Sjöberg, P-A Åhlén och Holger Dettki

Jägarna välkomnar oftast vildsvinen som ett spännande jaktbyte, men viltet ställer på många sätt nya krav på jägarna, inte minst när det gäller utrustning, eftersökshundar och organisation av jakten. Jordbrukarna jublar emellertid inte alltid. Speciellt inte jordbruksarrendatorer utan egen jakträtt. De problem vildsvinen skapar är främst skador på jordbruksmark och grödor. Därför bör man öka kunskapen om arten och försöka hitta metoder för att minska skadorna.

De förvaltningsmetoder som används mest på kontinenten och i Sverige idag är att stödutfodra vildsvinen i skogsområden där skaderisken är minimal, samt att störa djuren med jakt eller hundar när de uppehåller sig på skadepålitlig jordbruksmark.

Det har dock varit svårt att utvärdera effekterna av dessa åtgärder.

Modern GPS-teknik tillämpas nu på ett antal vildsvin på Österlen i Skåne genom att Jägareförbundet via sin Forskningstjuga har beviljat medel för ett projekt med titeln "Anpassade skötselmetoder för vildsvin i syfte att minska skador på jordbruksmark".

Verksamheten startade 2004. Vi har koncentrerat oss på de hondjur som bildar stommen i en vildsvinspopulation.

Genom att förse den ledande suggan i en vildsvinsgrupp med GPS-sändare kan vi därmed följa hela gruppens förehavanden.

Under hösten 2004 har vi följt sju vildsvinsflockar. Sex av flockarna har rört sig i skogsområden, med jordbruksmark främst i periferin. Den sjunde vildsvinsflocken har rört sig i ett mer renodlat slättlandskap. Syftet med projektet är, förutom att skaffa grundläggande information om vildsvinens ekologi, mera specifikt att testa metoder för att minska skador på jordbruksmark.

Genom att vi får information om vildsvinsflockarnas position varje halvtimme dygnet runt, tecknas mycket snart de enskilda flockarnas hemområden och rörelsemönster på dataskärmen.

Man ser också mycket tydligt att de ofta återkommer till bestämda platser.

När dessa punktsvärmar analyseras visar det sig ofta vara foderplatser som flockarna besöker med viss regelbundenhet.

Men vildsvinen lär sig snabbt att utnyttja även tillfälliga goda möjligheter till födosök.

Ett tydligt sådant fall var när en grupp vildsvin regelbundet återkom till ett hörn i en trädgård för att förse sig med fallfrukt från ett äppelträd.

Vi får också automatiskt information om hur långa sträckor vildsvinsflockarna rör sig under olika delar av dygnet. Deras nattaktiva mönster framgår tydligt. Det syns även när och hur de rör sig ute i jordbrukslandskapet under nattimmarna.

Hur påverkas beteendet?

Med denna kunskap som bakgrund vill vi nu se hur olika former av förvaltningsverktyg påverkar djurens beteende.

Vilken typ av åtgärd i form av utfodring eller störning är mest effektiv?

Frågor som vi avser besvara i projektet är till exempel hur vildsvinens hemområde ändras efter jakt med hundar och hur beständig i tiden denna ändring är.

Löser utfodring av vildsvin i skogen och störning på fälten problemet med skador på jordbruksgrödor?
Hur mycket störning tål vildsvinen innan de helt lämnar sitt hemområde?
Svaren på frågorna återkommer vi till i ett senare nummer.

Fotnot: Kjell Sjöberg och P-A Åhlén är verksamma på institutionen för skoglig zoekologi på SLU, och Holger Dettki är verksam på institutionen för resurshushållning och geomatik på SLU.